

Nr 27.

Av herr Nilsson i Kristinehamn och fröken Vinge, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till understöd åt folkbiblioteksväsendet.

Som en av de mest angelägna åtgärderna för främjandet av folkbiblioteksväsendet ha folkbibliotekssakkunniga i sitt 1949 avgivna betänkande (S.O.U. 1949: 28) betecknat upprättandet av ett centralt bibliografiskt organ, avsett att betjäna i första hand landets folkbiblioteksväsen. Finansieringen av det föreslagna organet skulle enligt de sakkunniga ske genom att 2 % av statsbidragen till folkbiblioteksväsendet innehölles och enligt särskilda bestämmelser användes för bl. a. detta ändamål. För att frågan skulle kunna lösas utan dröjsmål, föreslog de sakkunniga, att ett motsvarande avdrag skulle göras redan å de nu utgående statsunderstöden till folkbiblioteksväsendet. Skolöverstyrelsen har i sina anslagsäskanden för budgetåret 1951/52 anslutit sig till detta förslag men förordat, att reduktionen tills vidare endast skulle träffa understöden till folk- och studiecirkelbiblioteken. Bland de ändamål, som skulle kunna tillgodoses genom det föreslagna avdraget, har överstyrelsen vidare angivit anordnandet under budgetåret 1951/52 av en nordisk fortbildningskurs för inom folkbiblioteksväsendet anställd personal. En liknande kurs har tidigare anordnats i Danmark genom Statens bibliotekstilsyn i Köpenhamn. Enligt planerna för dessa fortbildningskurser skola de anordnas successivt av de olika nordiska länderna. Även på denna punkt bygger överstyrelsen på ett förslag från folkbibliotekssakkunniga.

Av årets statsverksproposition framgår, att Kungl. Maj:t icke ansett sig böra förelägga riksdagen skolöverstyrelsens här angivna förslag, som ingår i de förslag om ökat understöd åt folkbiblioteksväsendet, som överstyrelsen framlagt i anslutning till ovannämnda sakkunnigbetänkande.

Enligt vår mening kan synnerligen starka skäl anföras för att en procentuell andel av statsunderstöden användes till centrala åtgärder för underlättande av folk- och skolbibliotekens arbete. Erfarenheterna från Danmark, där sedan 1937/38 en viss del (2½ %) av statsunderstöden på liknande sätt innehållits, tala starkt i samma riktning. Med stöd av de innehållna medlen har man där genomfört en rad betydelsefulla åtgärder av bibliografisk och biblioteksteknisk art (samkataloger, boklistor, tryckta katalogkort, vägledningar av olika slag etc.), bestritt kostnaderna för viss kurverksamhet, lämnat bidrag till driften av olika kooperativa biblioteks företag o. s. v.

Vad särskilt angår behovet av ett centralt bibliografiskt organ, kunna vi i likhet med de sakkunniga och skolöverstyrelsen starkt understryka detta. Ett inrättande av ett sådant organ skulle på ett verksamt sätt avlyfta en betydande arbetsbörda från de enskilda biblioteken. Sveriges allmänna biblioteks förening fungerar f. n. i begränsad utsträckning som bibliografisk central. För att en sådan skall kunna erhålla erforderligt omfång och tillräckligt kvalificerad ledning, krävas emellertid helt andra resurser än den föreningen förfogar över.

Det kan tilläggas, att man på bibliotekshåll givit sitt stöd åt det här framlagda förslaget. Sveriges allmänna biblioteks förening har sålunda vid upprepade tillfällen uttalat sig för att den föreslagna anordningen skulle genomföras utan avvaktande av att folkbibliotekssakkunnigas förslag i övrigt bleve realiserade.

Som framgår av det föregående medför förslaget icke några kostnader för statsverket. Det synes böra genomföras med avseende på statsunderstöden för kalenderåret 1951, vilka belasta förslagsanslaget till understöd åt folkbiblioteksväsendet för budgetåret 1951/52. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser om dispositionen av det belopp, som enligt förslaget skall komma att innehållas.

Under hänvisning till vad här anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta, att av de statsunderstöd, som enligt gällande bestämmelser skola utgå till folkbibliotek samt biblioteksverksamhet i anslutning till studiecirkelverksamhet, endast 98 % skola utbetalas till sökanden, medan återstoden skall disponeras för centrala åtgärder till främjande av folkbiblioteksväsendet enligt de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t må meddela.

Stockholm den 19 januari 1951.

Gustaf Nilsson,
Kristinehamn.

Margit Vinge.
